

Technická normalizace – část 2

SYSTÉM TECHNICKÉ NORMALIZACE

Česká společnost
pro technickou normalizaci

Normy jsou vypracovávány mezinárodními, evropskými nebo národními normalizačními organizacemi.

Iniciativa ke vzniku normy vychází od podniků nebo odborné veřejnosti s kvalifikací v dané oblasti, kteří uznají za vhodné najít jednotný způsob řešení v určité specifické oblasti.

Normalizační organizace je pak autoritou, která zajistí projednání obsahu normy v rámci systému národních normalizačních orgánů a vzniklých pracovních skupin a následně vydání normy na základě konsensu zainteresovaných stran.

Mezinárodní normalizace

Mezinárodní normalizaci představují normalizační organizace:

- **ISO - *International Organization for Standardization*,**
- **IEC - *International Electrotechnical Commission*,**
- **ITU - *International Telecommunication Union***

ISO - Mezinárodní organizace pro normalizaci *International Organization for Standardization*

ISO sdružuje v současné době cca 170 členů – národních normalizačních organizací. Normalizační práce probíhají v cca 268 technických komisích. Činnost těchto technických komisí je zaměřena na **všechna odvětví s výjimkou elektrotechniky**.

Dokumenty vydávané Mezinárodní organizací pro normalizaci jsou označeny ISO. Při jejich tvorbě technické komise ISO úzce spolupracují na základě tzv. Vídeňské dohody z roku 1991 s Evropským výborem pro normalizaci CEN.

Sídlo ISO je v Ženevě (Švýcarsko).

Bližší informace viz www.iso.org

IEC - Mezinárodní elektrotechnická komise *International Electrotechnical Commission*

IEC sdružuje v současné době cca 90 členů – národních normalizačních organizací. Normalizační práce probíhají v cca 100 technických komisích, jejich činnost je zaměřena na **všechny oblasti elektrotechniky**.

Dokumenty vydávané Mezinárodní elektrotechnickou komisí jsou označeny IEC. Při jejich tvorbě technické komise IEC úzce spolupracují na základě tzv. Drážďanské dohody z roku 1996 s Evropským výborem pro normalizaci v elektrotechnice CENELEC.

Sídlo IEC je v Ženevě (Švýcarsko).

Bližší informace viz www.iec.ch

ITU - Mezinárodní telekomunikační unie *International Telecommunication Union*

Mezinárodní telekomunikační unie byla založena v roce 1993 jako nástupce Mezinárodního poradního výboru pro telegrafii a telefonii (CCITT) založeného již roku 1865. Význam telekomunikací v poslední době značně vzrůstá a je důležitý pro dodávání služeb v bankovníctví, dopravě, turistice, informacích on-line, elektronickém nakupování, které jdou přes hranice států.

ITU Sdružuje v současné době cca 193 členů – členských států v 11 pracovních skupinách (Study Groups).

Sídlo ITU je v Ženevě (Švýcarsko).

Bližší informace viz www.itu.int

Evropská normalizace

Evropskou normalizaci představují normalizační organizace

- **CEN - *European Committee for Standardization*,**
- **CENELEC - *European Committee for Electrotechnical Standardization*,**
- **ETSI - *European Telecommunications Standards Institute***

CEN - Evropský výbor pro normalizaci *European Committee for Standardization*

CEN sdružuje národní normalizační organizace 27 členských států EU, Spojeného království, Severní Makedonie, Srbska a Turecka a 3 států EFTA* (Island, Norsko a Švýcarsko). Normalizační práce probíhají v 390 technických komisích, jejich činnost je zaměřena na **všechna odvětví s výjimkou elektrotechniky**.

Založení: 1961

Členství ČR: od roku 1997 jako plnoprávný člen

* **Evropské sdružení volného obchodu** (EFTA - *European Free Trade Association*) je mezinárodní organizace založená v roce 1960. Posláním organizace je podpora prosperity a hospodářské spolupráce mezi jejími členy. Organizace vznikla jako protíváha k Evropskému hospodářskému společenství (dnešní Evropská unie) uzavřením Stockholmské smlouvy ze 4.1.1960, vedoucí zemí uskupení byla Velká Británie.

CENELEC - Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice ***European Committee for Electrotechnical Standardization***

CENELEC sdružuje národní normalizační organizace 27 členských států EU, Spojeného království, Severní Makedonie, Srbska a Turecka a 3 států EFTA* (Islandu, Norska a Švýcarska). Normalizační práce probíhají v 91 technických komisích, jejich činnost je zaměřena na **všechny oblasti elektrotechniky**.

Založení: 1973

Členství ČR: od roku 1997 jako plnoprávný člen

CEN + CENELEC

Normy vydávané CEN a CENELEC jsou označeny EN.

CEN při tvorbě norem úzce spolupracuje s ISO na základě tzv. Vídeňské dohody*.

CENELEC při tvorbě norem úzce spolupracuje s IEC na základě tzv. Frankfurtské (Drážďanské) dohody**.

Sídlo CEN a CENELEC je v Bruselu (Belgie), kde je společný sekretariát.

Bližší informace viz www.cencenelec.eu

* Vídeňská dohoda – podepsána smlouva o společné spolupráci CEN a ISO v oblasti norem v roce 1991 s cílem zabránění duplicity norem a zkrácením času při jejich přípravě

** Frankfurtská dohoda – podepsána v roce 2016 upravuje úzkou spolupráci mezi IEC a CENELEC s cílem podporovat harmonizaci evropských norem s mezinárodním světem (revidována původní Drážďanská dohoda z roku 1996)

ETSI - Evropský ústav pro telekomunikační normy ***European Telecommunications Standards Institute***

ÚNMZ zabezpečuje úkoly národní normalizační organizace v Evropském ústavu pro telekomunikační normy.

Sídlo ETSI je ve Francii ve vědeckém parku Sophia Antipolis (SOPHIA ANTIPOLIS CEDEX).

Založení: 1978

Členství ČR: není plnoprávným ani přidruženým členem

Bližší informace viz www.etsi.org

Národní normalizace

Národní normalizaci představují normalizační organizace:

- **ÚNMZ – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví,**
- **ČAS – Česká agentura pro standardizaci**

ÚNMZ - Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) byl zřízen zákonem České národní rady č. 20/1993 Sb. o zabezpečení výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví. Nadřízeným orgánem státní správy je MPO.

ÚNMZ zastupuje ČR v mezinárodních a evropských normalizačních institucích.

Sídlo ÚNMZ je v Praze 1

Bližší informace viz www.unmz.cz

ČAS – Česká agentura pro standardizaci

Česká agentura pro standardizaci byla zřízena jako státní příspěvková organizace Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) podle zákona č. 265/2017 Sb.

Od 1.1.2018 převzala Česká agentura pro standardizaci od ÚNMZ všechny činnosti související s tvorbou, vydáváním a distribucí technických norem.

- spravuje databázi platných českých norem (ČSN),
- podává informace o platnosti technických norem
- spravuje systém ČSN online, kde jsou k dispozici veškeré české technické normy v elektronické formě přístupné předplatitelům tohoto systému.

Sídlo ÚNMZ je v Praze 1

Bližší informace viz www.agentura-cas.cz

*Elektronický přístup do služby **ČSNonline** – výše poplatků dle vyhlášky č. 571/2020 Sb.*

ČSTN – Česká společnost pro technickou normalizaci

Česká společnost pro technickou normalizaci (ČSTN) je dobrovolné neziskové občanské sdružení osob, které aktivně pracují v oblasti tvorby, zavádění a používání technických norem a ostatní normativní dokumentace na úrovni interní, národní a mezinárodní, a nebo které se zabývají uplatňováním technické normalizace ve všech oblastech, vědy, techniky a hospodářství a dále všech ostatních zájemců o tuto oblast.

ČSTN je členem Českého svazu vědeckotechnických společností (ČSVTS) a navazuje tak na bohatou tradici technického vzdělávání.

Sídlo ČSTN je v Praze 1

Bližší informace viz www.cstn.cz

ČAS – Česká agentura pro standardizaci – tvorba norem

- Centra technické normalizace/zpracovatelé
- Technické normalizační komise
- Normalizační výbor
- Evropské a mezinárodní technické komise

Centra technické normalizace (CTN)/zpracovatelé

- zefektivňují normalizační činnosti vytvářením sítě spolupracujících subjektů, tzv. Center technické normalizace (CTN).
- zajišťují normalizační činnosti v celém procesu tvorby technické normy, tj. od účasti na tvorbě normy od etapy schváleného projektu v rámci mezinárodních a evropských normalizačních organizací až po zpracování textu normy při jejím přejímání do soustavy českých technických norem
- vytváří původní české technické normy.

CTN musí disponovat kvalifikovaným zpracovatelským zázemím ve svěřených oborech.

Zpracovatelem bývá v převážné většině jednotlivec, který má buď dlouholeté znalosti a zkušenosti z normalizační praxe, nebo organizace, která se hodlá zapojit do normalizační činnosti.

Ti na základě prováděcí smlouvy zajišťují obdobně jako CTN projednávání a připomínkování evropských (EN) nebo mezinárodních norem (ISO, IEC) v průběhu jejich tvorby na evropské nebo mezinárodní úrovni a následně zavedení zejména evropských norem do národní soustavy norem. Jejich činnost bývá omezena na několik technických komisí (TC), subkomisí (SC), popřípadě pracovních skupin (WG).

Technické normalizační komise (TNK)

- odborné normalizační orgány s celostátní působností, registrované, metodicky řízené a koordinované Českou agenturou pro standardizaci
- TNK jsou zřizovány na návrh zainteresovaných zájmových oblastí společnosti a na základě doporučení příslušného normalizačního výboru ke komplexnímu řešení všech otázek technické normalizace ve vymezeném rozsahu oboru jejich působnosti
- činnost TNK je založena na principu zainteresovanosti různých zájmových oblastí společnosti na dosažení vzájemně prospěšných normalizačních řešení, uplatňující požadavky svých zájmových oblastí zabezpečují dosažení konsenzu v řešených normalizačních otázkách
- síť TNK je otevřená, průběžně se aktualizuje a doplňuje podle potřeb a požadavků technické veřejnosti.

Normalizační výbor (NV)

- je stálým poradním orgánem generálního ředitele ČAS
- Posláním NV je plnit úkoly vyplývající z členství ÚNMZ v evropských a mezinárodních normalizačních organizacích (CEN a ISO) v rámci své působnosti
- Spoluvytváří podmínky pro rozvoj technické normalizace na národní úrovni s přihlédnutím k požadavkům trhu a užívání technických norem
- NV je založen na zásadách přiměřeného zastoupení zainteresovaných stran, transparentnosti a otevřenosti.

Evropské a mezinárodní technické komise

Zajišťují národní zastoupení v evropských a mezinárodních normalizačních organizacích (CEN, CENELEC, IEC, ISO)